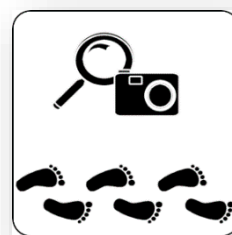

ZOEKTOCHTEN

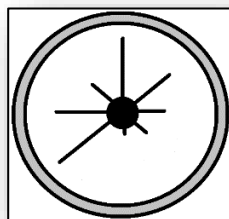
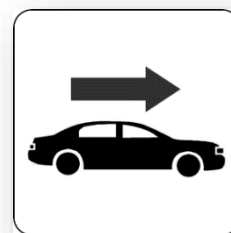
SPELREGELS

&

AFSPRAKEN

Aangeboden

<<<<

Versie

>>>>

2022

Spelregels en gebruikelijke afspraken bij toeristische zoektochten

Met deze brochure willen we de deelnemers aan toeristische zoektochten EN de organisatoren een vernieuwde houvast bieden door de meest gebruikelijke afspraken en zienswijzen nog eens duidelijk op een rijtje te zetten. Het is onze bedoeling geweest de spelregels toch iets eenvoudiger en wat minder 'dwingend' te maken zodat het geheel beter toegankelijk wordt voor de minder ervaren liefhebbers van onze hobby. We spreken dus eerder over 'afspraken' dan over 'reglementen'.

Wij hopen dat ook deze vernieuwde afsprakenbrochure zal mogen rekenen op de broodnodige steun (en feedback!) van alle zoektochtenclubs en organisatoren in Vlaanderen. Alleen als we allen aan hetzelfde zeel blijven trekken kunnen de deelnemers overal met dezelfde kansen aan het 'werk'.

A. Algemene organisatorische afspraken:

A.1. Elke organisator dient **een zo eerlijk mogelijk verloop** te garanderen! Dat betekent dat elke deelnemer zoveel mogelijk gelijke kansen moet krijgen. Zeer **strikte geheimhouding** van de gewenste antwoorden is daarbij een absolute vereiste.

A.2.1. Geen enkele vraag of opdracht mag aanleiding geven tot overtreding van de **verkeersregels**. Het is zelfs mogelijk om duidelijk geconstateerde verkeersovertredingen binnen de zoektocht te bestraffen. Het is echter niet toegestaan om als organisator bewust verkeersovertredingen uit te lokken met als doel hier strafpunten voor aan te rekenen.

A.2.2. Ook mag geen enkele vraag of opdracht ertoe leiden dat het privé van omwonenden geschonden zou worden. Tenzij echt anders vermeld door de organisator (bijvoorbeeld bij een sponsorvraag) mag je nooit privé eigendommen betreden. Ook het lezen van informatie op deurbellen en brievenbussen wordt door de bewoners ervaren als **schending van hun privacy** en is bijgevolg absoluut te mijden. Ook voor vragen over allerlei voorwerpen in voortuintjes of aan de huisgevels raden we de organisatoren aan de bewoners vooraf in kennis te stellen en bij wijze van spreken hun toestemming ervoor te vragen.

A.3. Elke gemaakte fout verdient een **gelijkwaardige bestraffing**. De organisator wordt geacht de punten zodanig toe te kennen dat men bijvoorbeeld bij een vraag met 5 deelantwoorden niet VIJF fouten kan krijgen omdat men de vraag fout beoordeelde. (door bv. een verkeerd herkenningspunt te kiezen kan het perfect gebeuren dat iemand alle deelantwoorden mist, terwijl hij toch maar één denkfout maakte)

A.4. **Schattingsvragen** mogen enkel aangewend worden als **schiftingsvraag** en mogen bijgevolg maximaal de waarde van één gewone vraag hebben.

A.5. Ook voor **schiftingsvragen** moet men rekening houden met **gelijke kansen** voor iedereen. Dat betekent bv. dat behendigheidsspelletjes uit den boze zijn als ze jonge atletische personen bevoordelen of eventueel fysiek minder 'sterke' personen benadelen.

A.6. Wat de organisator meedeelt in het routeblad moet **steeds als waarheid** aangenomen worden. Toch mag van de organisatoren verwacht worden dat ze geen volstrekte kolder uitkramen! Een bewering dat op elke kerktoeren wel een haan staat is aanvaardbaar; beweren dat elke hond zes poten heeft niet.

A.7. Bezorg ter gelegenheid van de prijsuitreiking een **verbeterblad** aan alle deelnemers! Verbeterblad = vermelding van de correcte antwoorden waar mogelijk met een woordje uitleg en aanduiding van de door de deelnemer gemaakte fouten.

A.8. **Onoplosbare vragen zijn niet toegestaan!** Vragen als "Welke tekst staat hier op het staartnaambord?" worden beschouwd als onoplosbaar omdat het herkenningspunt 'staartnaambord' niet bestaat. Er is geen enkel antwoord (= TEKST) te bedenken dat inderdaad op een staartnaambord zou staan. Je kan

anderzijds WEL vragen of er zich op een bepaalde driesprong een staartnaambord bevindt. Daar kan je gewoon NEEN op antwoorden.

A.9. Vragen met **“ziet u”, “hoort u”, “telt u”** ... zijn vrijwel altijd onnauwkeurig geformuleerd! Je kan immers niet zomaar bepalen wat de individuele deelnemer ziet of hoort. Als hij/zij antwoordt dat hij op een bepaalde plek helemaal niets ziet, dan kan je als organisator onmogelijk bepalen of dat waar is of niet. Dergelijke vragen dien je dus op een andere manier te stellen met bv. “bevinden zich”.

A.10. De **routebeschrijving** van een toeristische zoektocht bevat in de regel **geen wegvallen**. Als de samensteller toch de afgelegde route wil controleren (en eventueel bestraffen) dan moet dit in het specifiek reglement aangekondigd worden. Hoe je een routebeschrijving best opbouwt kan je nalezen in het hoofdstuk G!

A.11. Bij elke zoektocht hoort een **specifiek reglement** waarmee deelnemers die geen ervaring hebben met de algemene regelgeving toch enig houvast krijgen. In dat eigen reglement verschaft de organisator behalve een samenvatting van de belangrijkste algemene spelregels over te lezen teksten of andere herkenningpunten, ook belangrijke inlichtingen die NIET vastliggen in de algemene regels. Zie voor verdere details het hoofdstuk H!

A.12. Het specifiek reglement waarvan hiervoor sprake, heeft tot doel de deelnemers **correcte informatie** te verstrekken om tot een zo juist mogelijke oplossing te komen. Dat houdt in dat dit reglement **geen valstrikken** mag bevatten!

A.13. Van de deelnemers mag verwacht worden dat ze GEEN pogingen ondernemen om de eigen antwoorden op te dringen aan de organisator. Alle **briefjes en nota's** bij het antwoordenblad zijn daarom **uit den boze** en kunnen zelfs aanleiding geven tot extra bestraffing. De organisatoren raden we aan om vooral niet in te gaan op dergelijke ‘verduidelijkingen’ als ze toch aanwezig zijn.

A.14. De vragen zijn in de regel op te lossen met ter plaatse te vinden gegevens (of gegevens in de zoektochtbrochure) en vereisen normaal gesproken geen opzoekingswerk in naslagwerken of het internet. Waar toch extra opzoekingswerk vereist is, mag aangenomen worden dat de organisator dit duidelijk maakt.

A.15. De organisator geeft in zijn specifiek reglement ook aan of hij/zij gebruik maakt van het Prisma-woordenboekje (en welke editie ervan) voor de betekenis van gebruikte woorden. Hierbij zal vaak de volgende formulering gebruikt worden: “De betekenis van uitdrukkingen die in het Prismawoordenboek voorkomen, heeft voorrang op de ‘gewone’ betekenis.” Hierna een niet onbelangrijke nuance in die afspraak!

A.15.1. Uitdrukkingen worden in Prisma meestal aangegeven in *cursieve tekst*! Helaas geeft Prisma ook een aantal voorbeeldzinnen aan in diezelfde *cursieve tekst*. Je kan evenwel niet beweren dat die voorbeeldzinnen daarmee ook tot uitdrukking gepromoveerd worden!

Vb. *hemel en aarde bewegen* : het is duidelijk dat men niet bedoelt dat iemand zowel de aarde als de hemel letterlijk zou gaan bewegen, maar wel dat men ‘alles in het werk stelt’. Dit is een uitdrukking!

Vb. *er was vandaag een mooie blauwe hemel* : dit is gewoon een voorbeeldzin en dus GEEN uitdrukking!

A.15.2. Uitdrukkingen kunnen ook bestaan uit slechts één woord! Maar let wel: ze worden dan ook vaak in *cursieve tekst* aangeduid. Een voorbeeld hiervan : *haantje* = bazige man. Dit is dus wel degelijk een uitdrukking en deze heeft voorrang op de ‘gewone betekenis’ (mannelijk hoentje) !

A.15.3. Uitdrukking ≠ figuurlijke betekenis! De regel die zegt dat uitdrukkingen voorrang hebben, behelst absoluut NIET dat ook alle figuurlijke betekenissen van woorden voorrang zouden hebben op de meer gewone betekenis! Voor elk in Prisma vermeld woord geldt gewoon ELKE betekenis die erbij gegeven

wordt, dus zowel de 'gewone' gangbare betekenis als de erbij vermelde figuurlijke betekenis! Een paar voorbeelden maken duidelijk waarom we deze kanttekening hierbij plaatsen:

Vb. vos = roofdier, paard maar ook 'slim iemand'.

Vb. hengst = mannelijk paard maar ook 'harde klap'.

Vb. kater = mannetjeskat maar ook 'gevoel van onbehagen'.

Het is logisch dat dit wel degelijk ook gewoon DIEREN zijn! Als dus gevraagd wordt om afgebeelde dieren te tellen dan komen ook vossen, hengsten en katers gewoon in aanmerking. Wordt er gevraagd naar vossen dan komen ALLE betekenissen in aanmerking. (dus ook eventueel een slim iemand)

A.15.4 Bedenk dat 'nieuwelingen' in onze hobby wellicht geen oude Prisma in hun bezit hebben en dat ze die ook niet meer kunnen kopen. Anderzijds kan het ook niet de bedoeling zijn dat iedereen elk jaar opnieuw de nieuwste Prisma aankoopt. **Vallen leggen op het gebruik van één welbepaalde editie van Prisma is dus automatisch onfair.**

A.15.5. **Zoek niet zomaar klakkeloos ALLE betekenissen in Prisma op.** Als je op een gebouw "Kasteel Belvédère Anno 1745" leest, dan mag je wel degelijk aannemen dat dit gebouw een kasteel is! OOK als je in de nieuwste Prisma leest dat een kasteel eigenlijk uit de middeleeuwen zou moeten dateren. Beweer toch ook maar niet dat een fiets die afgebeeld wordt zonder pedalen GEEN FIETS meer is omdat Prisma nu eenmaal zegt dat iemand die doet bewegen door te trappen. En nee : een locomotief is heus geen auto, zelfs niet als Prisma beweert dat een auto een voertuig is met meer dan 2 wielen met ingebouwde motor. Als je de gemaakte fout (wegens Prisma) niet eenvoudig kan uitleggen aan de wat minder ervaren zoektochtdeelnemer, dan ben je in de absurditeit beland!

B. Afspraken inzake afbeeldingen of herkenningpunten zonder tekst:

B.1. Wat op je routemap niet tussen dubbele aanhalingstekens vermeld staat, duidt op een voorwerp of een afbeelding van een voorwerp, mens of dier.

(vb. kerk: we zoeken een kerk, als voorwerp of een afbeelding van een kerk)

B.1.1. Van dergelijke herkenningpunten moet je altijd kunnen veronderstellen dat ze gedurende de ganse zoektocht ter plaatse zullen blijven. Dit geldt bijvoorbeeld niet voor geparkeerde auto's of fietsen en zeker ook niet voor levende dieren of personen. Voor deze 'verplaatsbare' herkenningpunten kan daarom in principe enkel gebruik gemaakt worden van afbeeldingen.

B.1.2. Blijf altijd op je hoede voor de juiste betekenis van de gebruikte benaming van het bedoelde herkenningpunt! Vooral alternatieve betekenissen (eventueel in Prisma) kunnen gebruikt worden om de deelnemers te misleiden.

Vb. KAPEL is een kleine kerk of gebedsruimte maar ook een muziekkorps of een vlieder.

BANK = zitbank maar ook een financiële instelling of ondiepte in de zee.

B.2. Een deel van een geheel waaraan men duidelijk het geheel herkent, mag beschouwd worden als het geheel zelf.

(vb. een kerktoren telt voor een kerk, een hondenkop telt voor een hond)

B.2.1. Deze regel geldt alleen als het zichtbare gedeelte zeer duidelijk (dus zonder enige twijfel) het geheel symboliseert. In de praktijk is dat bijna uitsluitend het geval als het **het meest kenmerkende deel van het bedoelde geheel** betreft. Het hoofd van een paard telt als paard, maar NIET de staart alleen. Een groot deel van een auto telt als auto, een wiel alleen NIET.

Ondanks het feit dat je een menselijke hand duidelijk kan herkennen als zijnde een deel van een persoon wordt hier als regel gesteld dat handen, voeten, armen, benen of andere kleinere lichaamsdelen (oog, oor, ...) NIET in aanmerking komen voor het geheel. (geen mens, geen dier, ...)

B.3. Een afbeelding telt als werkelijkheid en kan ook de functies ervan uitoefenen.

B.3.1. Een torenhaan kan naar het noorden (of andere richting) kijken!

B.3.2. Je kan bladeren in een onderweg in steen afgebeeld boek! (Het zal wel niet meevallen om te ontdekken wat er dan op de niet zichtbare bladzijden staat 😊)

B.3.3. Een afgebeelde kat kan miauwen, een hond kan blaffen. Een afgebeelde voetballer kan voetballen, een wielrenner kan koersen, enz.

B.4. Schijnbeelden zoals weerspiegelingen in het water of spiegelbeelden in spiegels worden nooit meegeteld als geldige afbeelding.

B.4.1. Bij een vraag als “Hoeveel dieren bevinden er zich hier?” neem je dus nooit schijnbeelden in aanmerking. Dus niet in spiegels kijken, geen weerspiegelingen in ruiten of in water. En: niet vergeten: ook schaduwbeelden (gevormd door sterk zonlicht of zo) komen NIET in aanmerking!

B.5. Toevallig aangebrachte stickers tellen nooit mee.

B.5.1. Wat nu wel of niet toevallig is, is soms nauwelijks vast te stellen natuurlijk. Maar als het onderwerp van de sticker duidelijk niets te maken heeft met de plaats waar hij zich bevindt, dan is de kans groot dat je te maken hebt met een ‘toevallig’ aangebrachte sticker.

B.5.2. Stickers die voor de plaats waar ze zich bevinden relevante informatie geven, tellen in de regel dus WEL mee. Vb: fabrikant op de achterkant van verkeersborden, maker van rolluiken, enz.

B.5.3. Stiekem aangebrachte graffiti telt zeker ook NIET mee. Muurschilderingen normaal wel.

C. Afspraken inzake teksten en (dubbele) aanhalingstekens:

Behalve gebouwen, afbeeldingen en allerlei tastbare objecten maakt men in zoektochten zeer vaak gebruik van onderweg voorkomende teksten om daarover vragen te formuleren.

De samensteller kan vragen stellen over die teksten zonder daarbij aanhalingstekens te gebruiken. Voorbeeld: Welke namen van dieren zijn hier te zien? In dit geval gebruiken we steeds die teksten precies zoals ze er staan en kunnen hoofd- of kleine letters, accenten, leestekens, spaties, enzovoorts van groot belang zijn als ze de betekenis veranderen. Een paar voorbeelden maken duidelijk waarom dit logisch is: bergen ≠ Bergen (met hoofdletter is het een stad) . Een leeuw is NIET hetzelfde als een Leeuw (met hoofdletter is het een teken van de dierenriem). Waar de samensteller drukletters gebruikt in zijn vraagstelling (ZONDER de dubbele aanhalingstekens) heeft dit verder geen belang. Sommige vragen worden zelfs helemaal in drukletters (hoofdletters) gesteld en dus is het logisch dat je daarin geen onderscheid moet maken tussen HOND en hond, letter B of b , enz...

De samensteller kan ook gebruik maken van dubbele aanhalingstekens in zijn zoektochtbrochure om specifiek te verwijzen naar onderweg terug te vinden teksten. Voorbeeld: bij “kerk” rechts. De aanhalingstekens wijzen erop dat het om het WOORD ‘kerk’ gaat en niet om het gebouw zelf. Het is dus niet bij een kerk (gebouw) dat je naar rechts moet, maar bij een plaats waar je het woord ‘kerk’ kan lezen.

Dit hoofdstuk bevat een paar eerder kleine wijzigingen in vergelijking met de oudere regels (eigenlijk gewoonteregels) . We zullen dit aanduiden met het symbool:

C.1. Wat op je routemap tussen dubbele aanhalingstekens (“ ”) vermeld staat, duidt op een te lezen TEKST (vb. “kruis”: het woord *kruis* moet ergens te lezen zijn). Het gebruikte lettertype speelt daarbij geen rol.

C.1.1. Voorbeelden: “hond” = “HOND” = “HoNd” en “weegschaal” = “WEEGSCHAAL”.
De TEKST “weegschaal” is **bij gebruik van dubbele aanhalingstekens** gelijk aan de tekst “Weegschaal” maar let op! Als er **geen dubbele aanhalingstekens** gebruikt worden is een weegschaal beslist NIET gelijk aan een Weegschaal. (met hoofdletter betreft het immers een teken van de dierenriem)

C.1.2. **!!!** Het lettertype speelt bij uitbreiding ook GEEN rol bij onderweg aangebrachte teksten waarin **sierletters of sjabloonletters** gebruikt werden. Je leest de teksten steeds **zoals ze bedoeld zijn!**

Vb. In dit embleem is de letter O weergegeven door een soort vlamvormig symbool maar ze is duidelijk **bedoeld** als een letter O. Daarom geldt dat hier wel degelijk de tekst “POLITIE” te lezen is! Lees hieronder wel punt C.1.7.

C.1.3. **!!!** We maken wel degelijk een **onderscheid tussen een 0 (nul) of een O (letter)** op de uitdrukkelijke **voorwaarde dat dit verschil duidelijk te zien is** EN dat het ook om een **BEDOELD onderscheid** gaat. Zo nemen we voor een onderweg te lezen tekst “26 april 2000” gewoon aan dat , ondanks de schijnbare 3 letters O , hier toch een jaartal BEDOELD werd.

C.1.4. **!!!** Ook voor een letter W die geschreven wordt als twee deels elkaar overlappende letters V wordt deze regel toegepast. Als er een **letter W bedoeld** werd dan blijft het ook een letter W !

C.1.5. **!!!** De **schrijfwijze van de letters U en V** waartussen in sommige (vaak Latijnse) teksten geen onderscheid gemaakt wordt, kan voor de nodige verwarring zorgen! In een tekst “DE STAD VEVNE” heeft de steller niet per ongeluk een V gebruikt voor de letter U. Het Latijnse alfabet maakte namelijk geen onderscheid tussen de U en de V! In de voorbeeldtekst is de tweede letter V in elk geval bedoeld als de klinker die wij NU zouden schrijven als een U. Er is dus geen twijfel dat de tekst wel degelijk doelt op de stad Veurne. (tot daar geen probleem...) Bij vragen met tekst tussen dubbele aanhalingstekens neem je wellicht beter de letters precies zoals ze er staan : “VEVRNE” = “VEVRNE” en dus liever NIET = “VEURNE”. Bij een vraag hoeveel letters V er voorkomen op dat bord met “De stad VEVNE” kies je toch best voor TWEE, al is dat een zeer twijfelachtige bewering! Organisatoren? Twijfel VERMIJDEN !

C.1.6. Sinds jaar en dag maken we in zoektochten een onderscheid tussen **de letter I** en **het Arabische cijfer 1** . Deze gewoonteregels blijft ook nu nog behouden:
“200I” (met een letter I) ≠ “2001” en ook **“200J” (met letter J) ≠ “2001”**.

C.1.7. Vanzelfsprekend geldt de regel dat we de onderweg te lezen teksten moeten lezen zoals ze **bedoeld** zijn **NIET voor** echte spel- of **schrijffouten!** "KRUIS" is NIET gelijk aan "KRIUS". (ook al is het wel waarschijnlijk dat de steller allicht in dit geval ook een ‘kruis’ bedoelde) Vanaf heden (sept. 2019) beschouwen we ook in spiegelbeeld geschreven letters als **schrijffouten**. In te lezen teksten worden ze dus tekens vreemd aan het alfabet en mogen ze bijgevolg weggedacht worden. Voorbeelden: “ HOID” = “ HO D” /// “PPOEF” = “P OEF”.

C.2. **Teksten die op het routeblad tussen dubbele aanhalingstekens vermeld worden moeten steeds identiek worden teruggevonden. Tekens die geen letters uit ons alfabet zijn en ook geen cijfers of spaties mogen daarbij worden weggedacht. De aldus verwijderde tekens worden in dit geval steeds beschouwd als spaties! Accenttekens (en cedille) mogen ook worden weggedacht maar in dat geval blijft de basisletter staan : é = e ; ê = e ; à = a ; ç = c ; enz... Nog eens: dit geldt ENKEL voor teksten die tussen dubbele aanhalingstekens aangegeven zijn!!!**

C.2.1. Voorbeelden:
“AB&C” = “AB C”.

“François” = “Francois”.

“Uil – straat” = “Uil straat”.

In “Oostende 4,5 km” komt “45” voor! Maar als gevraagd wordt of de afstand naar Oostende 45 km bedraagt, dan blijft het antwoord vanzelfsprekend NEEN.

C.2.2. Voor het afbreekteken (splitsingsteken) op het einde van een regel geldt – **voor teksten tussen dubbele aanhalingstekens** – dat je ook dat teken mag **wegdenken**. De linefeed (lijn verspringen) zelf zien we altijd WEL als een SPATIE.

“Uil- straat”	>>>> = “Uil straat” maar ≠ “Uilstraat”. (de spatie is noodzakelijk)
------------------	---

Misschien ten overvloede merken we hierbij nog eens op dat spelregels zoals deze steeds teksten behandelen die op je routeblad tussen dubbele aanhalingstekens staan! Een voorbeeld om dat nog eens te verduidelijken: Welke dieren bemerk je langs deze straat? M.A. honden, katten, muizen, olifanten, vogels, ratten. Omdat er geen dubbele aanhalingstekens staan, zoek je natuurlijk ook gewoon naar vogels. En in alle logica moet je ook stellen dat het woord VOGELS hier voorkomt! (let wel: als er GEEN dubbele aanhalingstekens gebruikt zijn!!!)

C.2.3. **!!!** Ook verticaal of schuin geschreven teksten vallen nu onder de regel ‘Lezen zoals **bedoeld!**’

HOND	=	H O N D	=	H O N D
------	---	------------------	---	------------------

Raadpleeg bij verticale teksten toch steeds het specifiek reglement bij de zoektocht. Er zijn ook organisatoren die het laatste voorbeeld NIET beschouwen als “HOND”. De hoofdreden daarvoor is dat zij in dit voorbeeld WEL de teksten “H” en bv. “D” in aanmerking nemen. Als je het laatste voorbeeld wel als “HOND” beschouwt dan kan je logischerwijs NIET stellen dat hier “H” en “D” voorkomen. Bij gebruik van dubbele aanhalingstekens mogen immers geen losse letters op deze manier afgesplitst worden. Zie hiervoor het hoofdstuk C.5.

C.3. Spaties blijven van belang in te lezen teksten.

C.3.1. Men spreekt van een spatie als de vrije ruimte **duidelijk groter** is dan de ruimte tussen de overige tekens in de bedoelde tekst. Hoeveel groter die ruimte dan wel moet zijn is niet gemakkelijk in een spelregel te vatten. Allicht kan gewoon een beetje logisch blijven wel helpen?

C.3.2. “Kerk straat” ≠ “Kerkstraat”, “A 22” ≠ “A22”.

C.3.3. De grootte van een spatie speelt in principe geen rol maar wel de onderlinge gelijkheid. Zo is “AB C” = “A B C”. Omdat de grootte niet belangrijk is, is ook “22” = “2 2”.

C.3.4. **!!!** Een spatie is slechts een spatie als er effectief een **tekstspatie bedoeld** werd.

Op de wijzerplaat van een horloge staat NIET “84” omdat de ruimte tussen “8” en “4” niet als een spatie bedoeld is. Bij twee huizen met respectievelijk huisnummers “2” en “4” lezen we zeker NIET dat hier “24” zou staan: de ruimte tussen de huizen is vanzelfsprekend geen tekstspatie.

C.3.5. **!!!** Het al dan niet **aan elkaar geschreven** zijn van letters kan voor de nodige twijfels zorgen! Voor de **handgeschreven** (kleine) **letters** geldt in elk geval dat het **van geen belang** is of de letters wel of niet doorlopend (aan elkaar vast) geschreven zijn. Hierbij wel opletten met specifiek aan elkaar gehechte letters die **uit andere talen afkomstig** zijn en die tot doel hebben de uitspraak te wijzigen: vb. in het Frans

“ma sœur” of in Scandinavische talen bv. “DÆMON” . Dit zijn bijzondere tekens die NIET voorkomen in ons alfabet. In de huidige regelgeving vervang je ze in een tussen dubbele aanhalingstekens vermelde tekst door een spatie! **Vb: “ma sœur” = “ma s ur”. / “DÆMON” = “D MON”**

Maar opgelet ! Letters die in gewone Nederlandstalige tekst als fantasietje deels overlappend geschreven worden blijf je beschouwen als die afzonderlijke letters. Zie hieronder het voorbeeld met “GHENAEMT”.

We bekijken deze letters H en E zoals ze bedoeld zijn!

In sommige logo’s zoals die van MAES (bier) of TEXACO (brandstof) worden sommige (maar niet alle) letters aan elkaar vast geschreven. De bedoeling is en blijft echter “MAES” respectievelijk “TEXACO”.

MAES	= “MAES”	TEXACO	= “TEXACO”	GHENAEMT	= “GHENAEMT”
-------------	----------	---------------	------------	-----------------	--------------

C.4. **Teksten bestaan uit letters en/of cijfers en/of allerlei andere tekens (leestekens, vreemde letters, enz...) . (maar ook 1 letter of cijfer of teken is tekst) Bij alle vragen of meldingen waarbij geen dubbele aanhalingstekens gebruikt worden, moeten steeds **ALLE tekens als onderdelen van een tekst beschouwd worden**.**

C.4.1. Ons alfabet bestaat uit **26 letters** waaronder 6 klinkers (a,e,i,o,u,y) en 20 medeklinkers.

‘ij’ bestaat uit 2 letters (i en j)

C.4.2. De **Arabische cijfers** zijn: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

De **Romeinse cijfers**: I (1), V (5), X (10), L (50), C (100), D (500), M (1000).

Romeinse cijfers zijn alleen cijfers als ze ook werkelijk als cijfers bedoeld zijn. Je kan dus niet zomaar elke letter M beschouwen als het getal 1000.

In **chronogrammen** (jaarverzen) komen behalve de eerder genoemde Romeinse cijfers ook nog de extra tekens J, Y, U en W voor. Daarbij is J = I = 1 , Y = 2 , U = V = 5 en W = 10.

C.4.3. Leestekens kunnen in **niet tussen dubbele aanhalingstekens** vermelde teksten zeer belangrijk worden. De plaatsing van een komma kan de betekenis van een zin of vraag helemaal veranderen.

Vb. Een kastje met schroeven, bevestigd aan de muur ≠ een kastje, met schroeven bevestigd aan de muur. Het eerste kastje bevat schroeven en kan op gelijk welke manier aan de muur vastgemaakt zijn; het tweede kastje bevat om het even wat maar is met schroeven bevestigd aan de muur.

C.4.4 Onderweg te lezen teksten (waarnaar niet gevraagd wordt met gebruik van de beruchte dubbele aanhalingstekens) moeten steeds correct worden genoteerd !

Voorbeelden:

onderweg: Ma sœur Louise-Marie ... > noteer steeds volledig: Ma sœur Louise-Marie ...

onderweg: Joske.Vermeulen > noteer de naam zoals vermeld MET het puntje : Joske.Vermeulen.

onderweg: René François > noteren met accent en cedille: René François.

C.4.5 Heel vaak zullen organisatoren een onderscheid maken tussen zogenaamde DUBBELE aanhalingstekens (“ ... ”) en ENKELE aanhalingstekens (‘ ... ’). Voor alle afspraken over te lezen teksten tussen aanhalingstekens worden steeds de DUBBELE aanhalingstekens bedoeld.

De organisator kan ENKELE aanhalingstekens gebruiken om aan te duiden dat een figuurlijke betekenis bedoeld wordt of gewoon om extra aandacht te vestigen op het gedeelte tussen die enkele aanhalingstekens. Een paar voorbeelden:

* We zagen hier een ‘vreemde vogel’ > slaat wellicht op de figuurlijke betekenis = een vreemde man.

* Bij de ‘E40’ rechts = bij de snelweg E40 rechts (de tekst “E40” hoeft er dan NIET te staan!)

C.4.6 Bij teksten waar **NIET** naar verwezen wordt **tussen dubbele aanhalingstekens** moet men rekening houden met het feit dat bij **hoofd- of drukletters** in de regel geen accenten (of puntjes op de i, trema’s enz...) geplaatst worden! Dit kan wel tot enige verwarring leiden! Bij de gewone kleine letters moeten die accenten immers wel correct aanwezig zijn maar bij drukletters dus niet noodzakelijk.

I ≠ i maar I = i	J ≠ j maar J = j	à ≠ a maar A <u>kan gelijk zijn</u> aan à (als passend in de tekst)
------------------	------------------	---

Een misschien merkwaardige maar toch logische gevolgtrekking is dat een zoektochtsamensteller bij de vraagstelling woorden of namen kan vermelden in DRUKletters waarbij je ter plaatse ook woorden of namen in kleine letters MET accenten (of puntjes op de i, enz...) in aanmerking moet nemen! Een voorbeeld om dit te verduidelijken:

Vb. Welke ter plaatse te lezen naam kan je vormen met de letters EENR ? Als je ter plaatse de naam René (MET accent) aantreft, dan mag wel degelijk deze naam geantwoord worden: antwoord dus René. Voor de duidelijkheid: ENKEL dus als de samensteller drukletters gebruikt (waardoor je niet kan weten of er accenten bij horen of niet) en... enkel als er GEEN dubbele aanhalingstekens gebruikt zijn!

C.5. Regels betreffende het afzonderen van tekstdelen uit groepen van letters en cijfers

C.5.1. Eerst en vooral wijzen we er op dat dit hoofdstuk uitsluitend teksten betreft **die op je routeblad tussen dubbele aanhalingstekens** vermeld worden! Teksten onderweg moet je dus enkel beoordelen voor dit uitsplitsen als er **in je routeblad tussen dubbele aanhalingstekens** naar verwezen wordt.

C.5.2. Een gedeelte uit een uit letters bestaande tekst (of woord) afzonderen mag alleen als dit gedeelte duidelijk door een naar verhouding grotere spatie gescheiden wordt van de rest van de tekst. Vb. Uit "heldenplein" mag geen enkele groep afgezonderd worden. Uit "held en plein" mag zowel "held" als "en" of "plein" afgezonderd worden. Ook combinaties als "held en" of "en plein" zijn mogelijk, maar niet de tekst "held plein". (je mag de tussenliggende groep "en" niet laten wegvallen)

C.5.3 Deze regel is ook geldig voor groepen met cijfers. Vb. Uit "2321998" mag niets worden afgesplitst, maar uit "23 2 1998" mag dat wel: "23", "2" en "1998", en bv. ook: "2 1998", maar niet "23 1998". (de tussenliggende "2" mag niet ontbreken.)

C.5.4 Uit gemengde groepen (letters en cijfers) mogen de lettergedeelten afgescheiden worden van de cijfergedeelten. Vb. Uit "CD41F22" mag "CD", "41", "F" en "22" afgesplitst worden. Ook combinaties van opeenvolgende groepjes zijn mogelijk: "CD41", "F22", "41F22". Maar ook hier mag je tussenliggende groepen (cijfers en/of letters) NIET weglaten: combinaties als "CDF22", "4122", enz... zijn dus NIET toegelaten.

C.5.5 Anders dan in de oude regels mag er ook gesplitst worden in gemengde groepen waarin een letter O of een cijfer 0 voorkomt. Dit echter op de uitdrukkelijke voorwaarde dat het onderscheid tussen letter of cijfer DUIDELIJK is. Uit "FPO408" mag wel degelijk "FPO" en "408" afgezonderd worden. De organisator wordt eventueel verondersteld elke twijfel over wel of niet een cijfer/letter uit te sluiten. Als hij in dit voorbeeld zelf stelt dat het een combinatie is van 3 letters gevolgd door 3 cijfers dan mag hij verwachten dat men niet "FP" en "O408" zou uitsplitsen.

C.5.6. En het onderscheid tussen "E" en E?

Als op een bord de tekst "HONDENCLUB E 17" voorkomt dan mag je stellen dat op dit bord één keer "E" voorkomt omdat de losse letter E duidelijk door spaties gescheiden is van de rest van de tekst. Ook als de tekst "HONDENCLUB E17" (zonder de spatie) luidt mag de tekst "E" afgesplitst worden. De letter E uit "HONDENCLUB" mag daarentegen als te lezen tekst (aanhalingstekens!) NIET uitgesplitst worden. Als men vraagt hoeveel keer de letter E voorkomt (zonder gebruik van de dubbele aanhalingstekens) dan wordt het antwoord vanzelfsprekend gewoon TWEE.

C.6. Voorbeelden van deze toch nog steeds complexe spelregels !

Gegevens onderweg	Is WEL gelijk aan	Maar is <u>NIET</u> gelijk aan
ZieZaZo	"ziezazo" – "ZIEZAZO" – "ZieZaZo" – "ZiezaZO"	"zaziezo" (geen letters wisselen) – "zazo"

 "ram"	mannelijk schaap = een ram	NIET een Ram (met hoofdletter = teken van de dierenriem) . Ook niet RAM = random access memory
	"TIELT" (toren is bedoeld als een letter l) – blijft ook WEL afbeelding van een toren.	"T ELT" (omdat de toren hier duidelijk <u>bedoeld</u> is als een l mag je deze NIET wegdenken)
	"Marc" – "Marc & Els" – "Marc Els" (ampersand wordt spatie)	"Els Marc" (geen woorden van plaats wisselen!) "Els en Marc" ("en" ≠ "&")
	Is het woord benedictus (zonder aanhalingstekens) vermeld? JA ! (want de betekenis klopt wel degelijk)	"BENEDICTUS" . Men zal dit bijna altijd zien als "BENEDICTVS"
CLUB 2000	"CLUB 2000 " – "club 2000" Duidelijk als getal bedoeld.	"club 2QQQ"
	"1,6" maar ook "16" of "1 6" De komma mag vervangen worden door een spatie	NIET het getal 16 !!! Leestekens alleen wegdenken bij aanhalingstekens !!!
	"OPNEMIING" – "opnemiing" – 2 letters i	NIET "opneming" (al zal de steller het wel zo bedoeld hebben)
	"GOUDEN" – "GHENAEMT" Letters nemen zoals ze bedoeld zijn, ook als ze aan elkaar vasthangen. In deze tekst komen dus wel degelijk een U en een H voor.	Bij Nederlandstalige teksten met een dergelijk letterfantasietje beschouw je deze letters NIET als vreemd aan het alfabet!
	"GEBOUWD" . De twee elkaar overlappende letters V zijn <u>bedoeld</u> als een letter W.	"GEBOUVVD" (de overlappende letters V vormen samen één letter W)
René François Röhm	"RENE FRANCOIS ROHM" Accenten e.d. mogen weggedacht worden	"REN " – "R hm" ... Accenten mogen weg, de letters zelf NIET
MAA123 ABC009	"MAA" – "123" – "ABC" en "009" (uitsplitsen met 0 of O in de tekst enkel als DUIDELIJK is of het 0 of O is.)	"MAA1" – "BC00" ...
NA17U222xyz	"NA17" – "U222" – "U222XYZ" – "U" – "17" - ...	"NA222" – "Uxyz" ...
Ravelingen- straat	"Ravelingen" – "straat"	"Ravelingenstraat"

Ten slotte:

We beseffen dat strikvragen met teksten (al dan niet tussen aanhalingstekens) zo'n beetje de ruggengraat vormen van vele zoektochten. We zullen dus niet vragen om deze strikvragen absoluut te vermijden maar willen toch aandringen op voorzichtigheid! Deelnemers met minder ervaring in zoektochten zullen bij deze zoektocht-technische vragen ALTIJD ontgoocheld uit de strijd komen. Hoe we deze afspraken ook formuleren, voor nieuwelingen zal dit hoofdstuk nog steeds Latijn (of is het toch Chinees?) zijn !

D. Afspraken over de plaats waar gezocht moet worden:

D.1. Wanneer het woord 'hier' wordt gebruikt in een vraag of opdracht komen herkenningspunten (teksten of afbeeldingen) uit deze deelnamebundel zélf niet in aanmerking.

D.1.1. Het woord HIER mag geen betrekking hebben op wat de deelnemer bij zich draagt, ook niet de deelnamebundel. Een samensteller kan eventueel wel informatie en afbeeldingen uit de deelnamebundel gebruiken voor het oplossen van bepaalde vragen maar hij/zij mag dat nooit doen door gebruik van het woordje HIER.

Vb. Welk dier is HIER afgebeeld? Je mag enkel zoeken naar ter plaatse afgebeelde dieren. Als er in de deelnamebundel ook 'n afbeelding van een dier voorkomt, dan mag dit NIET meegeteld worden.

D.1.2. Bij een vraag hoeveel personen er zich HIER bevinden, tel je jezelf in principe niet mee. Maar hou rekening met de vindbaarheid van organisatoren: bij een vraag als "Hoeveel personen bevinden er zich op dit ogenblik in deze kapel?" is de kans groot dat de samensteller wenst dat je jezelf wel meetelt. (zeker als hij duidelijk stelt dat je er binnen moet gaan)

D.1.3. Deze spelregel betreft enkel en alleen herkenningspunten. Als een samensteller je vertelt dat je je aan het verkeersreglement moet houden dan is dat voor de hele zoektocht geldig. Als ergens dan gevraagd wordt waaraan je je HIER moet houden, dan is het antwoord 'het verkeersreglement' wel degelijk nodig. Het gaat immers niet om een herkenningspunt!

D.2. De aanwijzende voornaamwoorden 'dit', 'dat' en 'deze' verwijzen niet naar de vraag of zin waarin ze gebruikt worden maar naar wat er voor of na vermeld werd.

Vb. De hond en de kat zijn huisdieren. Hoeveel woorden bevat DEZE zin? Antwoord = 7 ! (het woord 'deze' slaat dus niet op de vraagzin zelf, maar op de zin ervoor.)

Vb. We zien hier een wombat. Wat is dat? Antwoord is NIET 'een voornaamwoord' maar WEL 'een buideldier'. (het woordje 'dat' in de vraagzin is een voornaamwoord maar in normaal logisch Nederlands wordt met een dergelijke vraag bedoeld: 'Welk soort dier is de wombat?')

D.3. Herkenningspunten achter glas (bv. vensters van woningen of uitstalramen van handelszaken) komen niet in aanmerking.

D.3.1. De samensteller kan eventueel in zijn specifiek reglement wel aangeven dat informatie die gegraveerd, volledig klevend of geschilderd op de binnenzijde van het glas voorkomt, WEL meetelt op voorwaarde dat die informatie bedoeld is om van buiten uit zichtbaar te zijn. In dat geval moet deze informatie in alle omstandigheden duidelijk zichtbaar zijn voor de deelnemers. (Bij brandglas is dat vaak niet het geval. Bij voorkeur dus altijd te mijden.)

D.3.2. Gegevens achter beschermglas (bv. ter bescherming van een heiligenbeeld) tellen wel mee.

D.3.3. Het doel van deze regel is vooral de bescherming van de privésfeer van de bewoners langs je weg. Zoek ook nergens op private domeinen en bij voorkeur ook NIET op deurbellen.

D.3.4. De organisator kan hierop uitzonderingen toestaan, maar dient dit dan duidelijk aan te geven. In de praktijk zal zo'n uitzondering meestal toegepast worden bij sponsors of handelszaken.

D.4. Links of rechts?

D.4.1. Links of rechts van een herkenningspunt dat geen persoon of wapenschild betreft = links of rechts vanuit je eigen standpunt.

Vb. Stel dat je voor een kruis staat met links Maria en rechts Johannes. Gezien vanuit ONS standpunt. Op de vraag "Wie bevindt zich hier links van het kruis?" (het kruis = het voorwerp zelf, niet de eventuele Christus) wordt geantwoord met 'Maria'.

D.4.2. Links of rechts van een persoon = links of rechts vanuit het standpunt van die persoon.

Vb. Als voorbeeld kijken we naar hetzelfde tafereel als in voorgaand voorbeeld, met dien verstande dat er zich op het kruis een afbeelding van Christus bevindt.

Op de vraag "Wie bevindt zich hier links van Christus?" moet nu 'Johannes' geantwoord worden. We moeten kijken wie zich, gezien vanuit het standpunt van Christus zelf, aan Zijn linkerzijde bevindt.

D.4.3. Ook bij officiële wapenschilden geldt de conventie dat links en rechts beschouwd worden vanuit het standpunt van het schild zelf! Wat wij links zien, zal daarom in de beschrijving van dat wapenschild omschreven worden als 'rechts'!

D.4.4. We maken een onderscheid tussen 'de linkerzijde van de straat' en 'de linkerzijde van de weg'. (linkerzijde van de baan, de route, uw wandelweg, enz..) Dit onderscheid betreft voor de straat het feit dat we bij dit woord normaal gezien die ene straat met een welbepaalde naam bedoelen. Men kan daarom bijvoorbeeld ook vragen naar "de linkerzijde van de Brusselse Steenweg".

De linkerzijde van de straat = de linkerzijde als je bij het begin van de straat = de kant van de laagste huisnummers gaat staan (en in de richting van de straat kijkt).

De rechterzijde van de straat is dan logischerwijze de rechterzijde als je bij het begin van de straat staat. Ook bij gebruik van de plaatselijke straatnaam blijft deze conventie geldig. De linkerzijde van de Brusselse Steenweg is ook de linkerzijde als je aan de kant van de laagste huisnummers van die Brusselse Steenweg zou staan.

Deze afspraak heeft als belangrijk gevolg dat het perfect mogelijk is dat de linkerzijde van een straat zich rechts van je wandelrichting bevindt! Dit doet zich voor als je van de hogere huisnummers in de richting van de lagere huisnummers wandelt.

Bemerk ook dat het einde van de straat (van de Brusselse Steenweg) zich dus aan de kant van de hoogste huisnummers bevindt! Het einde van de straat is dus niet noodzakelijk de plaats waar jij op je wandeling of tijdens de zoektocht die straat verlaat!!!

De linkerzijde van de weg (of wandelweg, route, baan, enz...) is gewoon de linkerzijde ten opzichte van je wandel- of rijrichting. Deze woorden wijzen in de regel NIET op één welbepaalde straat maar op het geheel van de afgelegde weg. (waarvan je dus niet zomaar een begin of einde kan bepalen.)

D.4.5. Let op met herkenningspunten als 'ingang' en 'uitgang'. Waar moet je staan? (binnen of buiten)
Bv. Aan de deur van een kerk : de INGANG zie je als je buiten staat. Voor de UITGANG daarentegen moet je waarschijnlijk binnen in de kerk gaan staan.

D.4.6. *Links voorbijwandelen* = het te zoeken onderwerp bevindt zich rechts van je wandelweg.

Rechts voorbijwandelen = het te zoeken onderwerp bevindt zich links van je wandelweg.

D.5. In de omgeving van :

D.5.1. De samensteller dient het **zoekgebied** steeds zo duidelijk mogelijk te omschrijven. Heel vaak worden hierbij termen als 'in de omgeving van', 'in de onmiddellijke omgeving van', 'bij', 'nabij', 'hier',

enz.. gebruikt. In de regel zal je in het specifiek reglement bij de zoektocht kunnen terugvinden welke afstanden hiermee bedoeld worden.

D.5.2. Waar deze termen gebruikt worden om een zoekgebied aan te duiden mag worden aangenomen dat de gegeven afstanden OVER DE GROND (of in elk geval horizontaal) gemeten worden. Alles wat zich laag bij de grond of in de hoogte (loodrecht bekeken) binnen dit grondvlak bevindt, blijft geldig.

Vb. De haan op een 50 meter hoge kerktoeren bevindt zich toch 'in de omgeving' van de toegangsdeur beneden in diezelfde toeren. (omdat je 'de omgeving' dus op de grond bepaalt, en NIET in de hoogte)

D.5.3. Om te bepalen of een voorwerp of tekst zich binnen het aangegeven zoekgebied (omgeving van) bevindt, bekijkt men in de regel het deel van het voorwerp of de tekst dat zich het DICHTSTE bij het herkenningspunt bevindt.

Vb. De kop van een afgebeelde hond bevindt zich op 9,95 meter van een kerkdeur. Ook als de rest van deze afbeelding zich verder dan 10 meter van de kerkdeur bevindt, blijft deze hond meetellen als zich binnen de omgeving (uitgaande van de veronderstelling dat dat hier 10 meter is) bevindend.

D.5.4. 'In de omgeving van' enz... is vrijwel altijd met inbegrip van het opgegeven herkenningspunt zelf.

Vb. Welke tekst bevindt zich in de omgeving van dit gebouw? Ook teksten op het gebouw zelf komen in aanmerking.

E. Afspraken over wat precies moet gezocht worden.

E.1. Meervoud is geen enkelvoud.

E.1.1. Vb. Bevindt er zich een **bord met honden** op deze plaats? Als er maar 1 hond op afgebeeld is, is het antwoord vanzelfsprekend NEEN. Dit voelt iedereen wellicht zo aan.

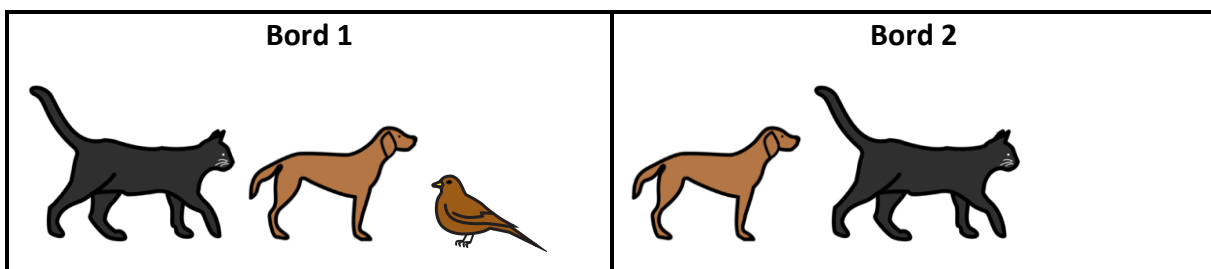
Vb. Bevinden er zich **borden met honden** op deze plaats? Stel dat er vier borden zijn met telkens één hond, dan blijft het antwoord NEEN. Om tot het antwoord 'ja' te komen zou je minstens twee borden moeten vinden met op elk van die twee borden ten minste twee honden.

Vb. Bevinden er zich **borden met 'n hond**? Het antwoord is JA mits er meer dan één bord is met daarop telkens ten minste één hond.

Vb. Hoeveel **namen van dieren** bevinden er zich op dit bord? DierEN = meer dan één dier! Dus wel bv. 'honden', 'school' (vissen), 'kudde', ... Maar niet 'hond', 'kat', 'vis', ...

Deze regel mag je niet zomaar omkeren! Als gevraagd wordt naar 'hondEN' dan is één hond niet voldoende. Wordt er gevraagd naar 'een hond' dan kan het gaan over één hond maar net zo goed over meer dan één hond. Ook bij afwezigheid van een lidwoord (bv. 'hond') blijft gelden dat het om één hond kan gaan maar ook over **meer dan één** hond. Denk hierbij aan de typische vraagstellingen in de aard van "Welke dieren zijn te zien langs deze weg?" M.A. kat, hond, vogels, mussen, ... Voor de vogels en de mussen moet je er minstens twee vinden maar voor de kat en de hond volstaat één exemplaar wat echter NIET wil zeggen dat er niet twee honden en wel zes katten zouden mogen zijn. Zowel 'kat' als 'hond' blijven dan correcte antwoorden.

E.1.2. En de meest voorkomende twijfel in dit verband...

Vb. **Welke dieren zijn hier afgebeeld op borden?** Bijna niemand die er aan twijfelt: de vogel komt niet voor op borden (meervoud) Antwoord kat, hond.

Vb. **Welke dieren zijn hier afgebeeld op deze borden?** Oei... Een ZEER alledaagse formulering waarbij je bijna zeker kan zijn dat de samensteller gewoon kat, hond EN ook de vogel verwacht als antwoorden. Toch is dit zeker niet zomaar te verantwoorden! Op deze bordEN (meervoud!) komt geen vogel voor want de vogel komt maar op één bord (enkelvoud) voor! Formuleer dus deze vraag als het enigszins kan een beetje anders! Bijvoorbeeld: **Welke dieren zijn hier afgebeeld op 'n bord?** (kat, hond, vogel)

E.2. Wanneer een bepaald lidwoord ('de' of 'het') wordt gebruikt in een vraag of opdracht dan moet voor elk geldig herkenningspunt apart geantwoord worden.

Wanneer het onbepaald lidwoord ('een') gebruikt wordt dan moet je één antwoord voor alle geldige herkenningspunten samen noteren.

E.2.1. Vb. Hoeveel klinkers komen er voor op **het** straatnaambord dat zich hier bevindt?

Er moet een antwoord genoteerd worden voor **ieder straatnaambord afzonderlijk**. Veronderstel dat er drie straatnaamborden zijn met respectievelijk "Bruggestraat", "Markt" en "Ieperstraat". Er moeten dan drie antwoorden genoteerd worden, nl. '4', '1' en '5'.

E.2.2. Vb. Hoeveel klinkers komen er voor op **een** zich hier bevindend straatnaambord?

Er moet geantwoord worden voor **de drie straatnaamborden samen** (aantallen opgeteld). In de veronderstelling dat het dezelfde straatnaamborden betreft als hiervoor aangegeven dan bekomen we het antwoord '10' (4+1+5).

E.2.3. Veronderstel dat er zich bij een driesprong 2 gedenksteden bevinden met respectievelijk volgende jaartallen: "1940 – 1945" en "1940 – 1944".

Vraag: "Noteer de verschillende jaartallen die bij deze driesprong voorkomen op **een** gedenksteen."

Antwoord: 1940 – 1944 – 1945. (enkel verschillende jaartallen, dus '1940' eenmalig).

Vraag: "Noteer de verschillende jaartallen die bij deze driesprong voorkomen op **de** gedenksteen."

Antwoord: 1940 – 1945 / 1940 – 1944 . Antwoorden voor elke gedenksteen afzonderlijk!

E.3. EN / OF

E.3.1. Bij gebruik van het voegwoord EN in een vraag, moet steeds gelet worden op het omkeerbaarheidsprincipe = wissel de termen voor en na het voegwoord eens van plaats.

*Rood vierkant **en** cirkel. = cirkel **en** rood vierkant.*

Het vierkant moet rood zijn, de cirkel niet noodzakelijk. Let wel: die MAG ook wel rood zijn.

*Meisje **en** jongen op verkeersbord = jongen op verkeersbord **en** meisje.*

De jongen moet op het verkeersbord staan, het meisje niet noodzakelijk.

*De eerste letter **en** de laatste letter van "olv" = de laatste letter van "olv" (V dus) **en** de eerste letter. (=A !)* Door de omwisseling merk je sneller dat 'de eerste letter' niet zomaar de eerste letter van de tekst "olv" moet zijn. DE eerste letter is voor ons gewoon de letter A. (eerste in alfabet).

E.3.2. Het voegwoord **OF** kan tot misverstanden leiden. Daarom worden de organisatoren verzocht om hierbij als het haalbaar is mogelijke antwoorden te voorzien!

*Vb. **Bevindt er zich een hond **of** een kat op dit bord?***

Voor zo ongeveer ALLE vragen die beginnen met een werkwoord geldt dat ze beantwoord kunnen worden met JA of NEEN. Je kan op deze vraag daarom gewoon JA antwoorden terwijl de organisator mogelijks toch wilde weten welk van beide dieren er afgebeeld is. Als er mogelijke antwoorden volgen (A. hond B. kat ...) dan is tenminste dit probleem al van de baan.

E.3.3. **Als de samensteller in zijn specifiek reglement niets vermeldt** over de betekenis van het woord 'OF' dan mag aangenomen worden dat OF = **ofwel het ene, ofwel het andere, ofwel beide!**

Als de samensteller wenst dat OF **toch volledig exclusief** moet beschouwd worden (waarbij de mogelijkheden dus NIET beide mogen voorkomen), dan zal je in het **specifiek reglement** een formule terugvinden in de aard van :

Met “of” wordt bedoeld één van de gegevens. Vb. “een pot of een pan” = één van de twee, niet beide.

E.3.4. **En/of** : een mogelijkheid om elke twijfel met ‘of’ uit te sluiten is het gebruik van ‘en/of’.
Vb. Is hier een hond en/of een kat afgebeeld?

E.4. **Die ≠ dat!**

E.4.1. Het aanwijzend voornaamwoord ‘**die**’ verwijst naar mannelijke of vrouwelijke zelfstandige naamwoorden. (= waarbij het lidwoord ‘DE’ hoort)

Vb. Noteer de naam van het dier die hier te zien is... > Je zoekt een TEKST = een naam van een dier!

E.4.2. Het aanwijzend voornaamwoord ‘**dat**’ verwijst naar onzijdige zelfstandige naamwoorden. (= waarbij het lidwoord ‘HET’ hoort.)

Vb. Noteer de naam van het dier dat hier te zien is... > Je zoekt een afgebeeld dier!

E.4.3. Bij vragen met een dergelijk aanwijzend voornaamwoord moet ook goed rekening gehouden worden met de plaatsing van een eventuele komma in de zin!

Vb. Noteer de naam, van de hond die hier te zien is... > Je zoekt een afgebeelde hond.

Vb. Noteer de naam van de hond, die hier te zien is... > Je zoekt een NAAM die hier te lezen is.

Vb. Noteer de naam van de hond die hier te zien is... > De hond zelf moet afgebeeld zijn. (Als er geen komma staat bekom je dus hetzelfde resultaat als bij een komma na ‘naam’) Maar:

Organisator? Wees verstandig en vermijd twijfel = gebruik altijd een komma in een dergelijke vraag!

E.5. **Wat voorkomt is niet noodzakelijk gelijk aan wat vermeld is.**

E.5.1. ‘voorkomen’ in de betekenis van ‘aangetroffen worden, te vinden zijn’ wordt in de regel gebruikt voor herkenningspunten die precies zoals beschreven herkenbaar te vinden zijn. Wat niet afgebeeld, geschreven of voorgesteld kan worden kan ook niet ‘voorkomen’.

Vb. Een jaartal is een getal dat geschreven kan worden: 1940 – 2004. Een jaartal kan dus ergens voorkomen.

Vb. Een jaar is een begrip en kan op zichzelf onmogelijk ergens voorkomen.

Vb. Ook andere tijdsbepalingen zoals minuut, uur, dag, week, maand, schrikkel-dag, enz... zijn vaak enkel begrippen en kunnen dus NIET ergens voorkomen.

Vb. Hoeveel maal komt de naam van de zanger Tura hier voor? We zien op een bord: “Will Turastraat”. Dit is een voorbeeld van een vraag die als het enigszins kan absoluut te vermijden is! In feite komt hier enkel en alleen een straatnaam voor en NIET de naam van een zanger. Organisator? Toch vragen naar de zanger? Maak dan gebruik van een formulering met ‘verborgen’ ! Zie later.

E.5.2. Daar waar de term ‘voorkomen’ niet past zal vaak de term ‘vermeld’ WEL passend zijn.

Vb. Een jaar kan niet afgebeeld worden, maar het kan wel VERMELD worden. Elk jaartal is immers vanzelf een vermelding van een bepaald jaar. Dit geldt ook voor andere tijdsbepalingen. (maand bv.)

Vb. Komt Will Tura hier voor? Als hij er niet afgebeeld is allicht NIET. Is Will Tura hier vermeld? Als zijn naam hier te lezen is WEL.

E.5.3. Uitzondering wordt hiervoor vanzelfsprekend gemaakt voor begrippen als ‘klinker’, ‘medeklinker’ enz. die weliswaar betrekking hebben op een begrip = een spraakklank maar die bij wijze van een geschreven teken wel degelijk in een tekst kunnen voorgesteld worden. Hetzelfde geldt voor muzieknoden. De tekens in muziekschrift (bolletje met stokje / vlagje) zijn afbeeldingen van muzieknoden.

E.5.4. Bij gebruik van de term ‘**VERMELD**’ mag aangenomen worden dat alle vormen of varianten die het betreffende gegeven aanduiden meetellen. Lees aandachtig onderstaande voorbeelden.

Vb. “1940” – “MCMXL” – “Negentienhonderd veertig” zijn vermeldingen van het jaar 1940.

Ook in “Slachtoffers 40 – 45” is duidelijk het jaar 1940 (en 1945) bedoeld. Is bijgevolg ook vermeld.

Vb. “2004” – “het vierde jaar van het derde millennium” zijn vermeldingen van een schrikkeljaar.

“Boom gepland in het eerste jaar van het huidige millennium”. Hierin is het jaar 2001 vermeld !

Vb. “ 21 – 07 – 2018 “ is een vermelding van een Belgische nationale feestdag. De ‘07’ hierin is een vermelding van de maand juli. **Omgekeerd mag** je bij “21 juli 2018” absoluut **NIET** beweren dat het getal ‘7’ of ‘07’ hier vermeld is! Het gaat hier om het BEGRIP (de MAAND juli) en niet om het GETAL 7.

Vb. “ de vierde dag van de week “ is een vermelding van de donderdag. **Dit omkeren mag echter niet!** Je kan niet beweren dat “donderdag” een vermelding zou zijn van het getal ‘4’.

Begrippen of objecten ... ze kunnen onrechtstreeks (via afkortingen of andere verwijzingen) **vermeld** worden maar steeds uitsluitend als die vermelding effectief en **zonder enige twijfel** verwijst naar het begrip of object in kwestie! Het gaat hier om **het gehele begrip**, NIET om de eventueel in die naam voorkomende losse letters. Vb. in “30 m” is inderdaad het begrip ‘meter’ vermeld maar **in GEEN GEVAL mag gesteld worden dat hier dan twee letters E of een ‘ETER’ zouden vermeld zijn.**

Tenslotte: als je ergens het woord of de naam “POEDEL” leest, dan kan je zeker wel beweren dat hiermee **het object** (in dit geval het dier) = ‘n **HOND** vermeld is. (een poedel is immers een hond) Maar je kan **NIET** zeggen dat dit ook een vermelding is van **het WOORD** of de **NAAM** “hond” zelf!

E.6. Verborgen in een woord of verborgen in een tekst.

E.6.1. De term ‘verborgen’ wijst steeds op een woord(deel) dat rechtstreeks – **zonder letters van plaats te wisselen** – voorkomt in een langer woord of een langere tekst.

E.6.2. Verborgen in een woord. Vb. in ‘klein’ zitten o.a. ‘klei’, ‘lei’, ‘ei’ en ‘in’ verborgen. Het hele woord (‘klein’) is NIET verborgen en komt dus niet in aanmerking.

E.6.3. Verborgen in een tekst. Vb. in ‘kop en schotel’ zitten o.a. ‘op’, ‘kop’, ‘en’, ‘pens’ en ‘schot’ verborgen. (dus ook rechtstreeks te lezen losse woorden zitten verborgen in de TEKST.)

E.6.4. Let steeds extra goed op of wel degelijk gevraagd wordt naar een naam of tekst die verborgen zit, en niet naar een voorwerp, dier, ... zelf. Vb. Welk dier zit verborgen in “omkatten”? Antwoord: geen. Het dier zelf zit niet verborgen, wel de naam van het dier.

E.6.5. Al deze regels gelden ook voor ‘omgekeerd verborgen in een woord of tekst’.

Vb. In ‘kop en schotel’ zitten o.a. ‘let’, ‘nep’, ‘sneep’, ‘pok’... omgekeerd verborgen.

Vb. In ‘groot’ zit o.a. ‘oor’ omgekeerd verborgen.

E.7. Scrabbelen = vormen.

E.7.1. Scrabbelen (of VORMEN) houdt in dat je de **letters onderling van plaats MAG wisselen** en dat het aantal letters niet vast ligt, tenzij de samensteller dat aantal letters duidelijk aangeeft! Scrabbelen houdt **NIET** noodzakelijk in dat de letters van plaats **MOETEN** gewisseld worden.

Vb. Welke naam van een persoon kan gescrabbeld worden met letters van ‘alcoholstoker’? Bij de mogelijke oplossingen zien we o.a. ‘kat’ (vinnige vrouw) – ‘kol’ (toverheks) – ‘heks’ – ‘ster’ – ‘troel’ – ‘schat’ – ‘lacher’ – ‘koster’ maar ook ‘stoker’. (waarbij de letters onderling niet gewisseld zijn)

E.7.2. De samensteller kan het aantal letters dat de oplossing moet hebben vastleggen.

Vb. Scrabbel met zes opeenvolgende letters van ‘alcoholstoker’. Normaal gesproken kan aangenomen worden dat men hier enkel oplossingen met 6 letters wenst. Het bepaald lidwoord ‘de’ kan in dit verband voor misverstanden zorgen!

Vb. Scrabbel met de letters van ‘stoker’ > Voor ons taalgevoel scrabbel je pas met DE letters als je alle letters gebruikt. Maar honderd procent correct is deze redenering niet, vandaar dat we aanbevelen om dat lidwoordje ‘de’ niet te gebruiken in dit verband.

E.7.3. Formulering met ‘bekomen’. Een formulering als “Welke naam van een persoon kan BEKOMEN worden met letters van ‘alcoholstoker’?” is onduidelijk! Gebruik liever de hiervoor gegeven formuleringen (scrabbelen, vormen, enz...) of maak ondubbelzinnig duidelijk wat ‘bekomen’ is.

E.8.1. Tijdens, gedurende, ... = **ergens in de aangegeven tijdsperiode**. Dit is **niet** noodzakelijk **tijdens of gedurende de GANSE tijdsduur** van die periode!

Vb. *Een hangbrug over deze rivier werd in gebruik genomen in november van het jaar 2012 maar werd bij een storm in februari 2015 geheel vernield.* Gedurende hoeveel jaar (of jaren) was deze brug over deze rivier in gebruik? Het antwoord hierop is: **VIJF**. Ook de onvolledige jaren 2012 en 2015 tellen mee. Een andere formulering van deze vraag kan als volgt: ... tijdens hoeveel **kalenderjaren** ... het is duidelijk dat de brug voor een korte tijd gebruikt werd in het kalenderjaar 2012 en ook in het kalenderjaar 2015. Op deze manier is het extra duidelijk dat **niet** naar **de lengte** van de periode gevraagd wordt en blijft het vereiste antwoord zeker ‘**vijs**’.

E.8.2. Waar de samensteller effectief naar de **lengte** van een verlopen tijdsperiode wil vragen mag verwacht worden dat hij dit duidelijk aangeeft. Hierbij zal vaak het woord ‘**TUSSEN**’ in de formulering een uitkomst bieden. Met de extra vermelding ‘**volledige**’ sluit men eventueel elke twijfel uit.

Vb. Hoeveel **volledige** jaren verliepen er **tussen** de ingebruikname en de vernieling van deze brug? Het is logisch dat het verwachte antwoord voor **volledige** jaren dan ‘**twee**’ zal zijn.

Vb. Hoeveel jaren verliepen er tussen het jaar waarin deze brug gebouwd werd en het jaar waarin deze brug vernield werd? Dit is de duidelijkste formulering waarbij echt geen twijfel mogelijk is!

E.8.3 Het werkwoord ‘**verlopen**’ in bovenstaand voorbeeld wordt zoals ook aangegeven in de paragraaf F12.2 in dergelijke vragen steeds gelezen als ‘voorbijgaan’. En let daarop op het in Prisma gegeven voorbeeld ‘*er verliep een jaar voor we elkaar weer zagen*’. Daarmee wordt natuurlijk NIET bedoeld dat er een jaar eindigde (oudjaar > nieuwjaar). Het gaat hier over de **verstreken tijd** en dus NIET over het einde van een tijdperiode. Vandaar dat het antwoord in dat vorig voorbeeld dus wel degelijk = “2”.

F. Verzamelde detail-afspraken:

F.1. **De eerste dag van de week** is de **maandag**.

In vroegere uitgaven van Prisma zal je nog lezen dat zondag de eerste dag van de week is, maar al in 1976 werd bij de conventie van Genève vastgelegd dat maandag de eerste dag van de week moet zijn.

F.2. Onze **jaartelling** start met het jaar 1 (één). Het eerste jaar voor Christus is het jaartal -1 ; het eerste jaar na de geboorte van Christus is meteen het jaar +1. Er bestaat dus voor onze jaartelling geen jaar 0. Dit heeft een belangrijk gevolg: een eeuw duurt 100 jaar. De eerste eeuw is dus pas voorbij na 31 december van het jaar 100. De tweede eeuw begint op 1 januari 101.

De eeuwwisselingen liggen dus tussen 31 december ‘00 en 1 januari ‘01.

F.2.1. Het **eerste jaar** van een eeuw is het jaar ‘01. Het **laatste jaar** van een eeuw is het jaar ‘00.

Het **eerste decennium** van een eeuw loopt van het jaar 01 tot 10 , het tweede van 11 tot 20, enz... tot en met het tiende decennium van 91 tot en met (1)00.

Vb. Het vierde jaar van het tweede decennium van de 19de eeuw is 1814.

De **eerste week van het jaar** is de eerste week waarvan ten minste 4 dagen tot dat jaar behoren.

F.2.2. In de huidige tijd gebruiken we de Gregoriaanse kalender. Deze begint **vanaf 15 oktober 1582**. Datums daarvoor behoren tot de Juliaanse kalender. Opmerkelijk daarbij is dat de Juliaanse kalender slechts loopt tot en met 4 oktober 1582. **De dagen tussen 4 oktober 1582 en 15 oktober 1582 bestaan NIET!** Ze werden bij de overgang tussen de kalenders geschrapt om onze kalender beter gelijk te zetten met het astronomisch jaar (zonnejaar).

F.2.3. Jaren waarvan het getal gevormd door de **laatste twee cijfers van het jaartal deelbaar is door 4 zijn schrikkeljaren** met uitzondering van **jaartallen eindigend op 00**. Deze zijn enkel **schrikkeljaren als het hele jaartal deelbaar is door 400**.

Vb. 1928, 1936, 1992 zijn schrikkeljaren, maar ook 1600, 2000... Het jaartal 1900 is echter geen schrikkeljaar! (niet deelbaar door 400)

Voor de volledigheid: In de Juliaanse kalender (voor 1582) waren ook de eeuwjarren die niet deelbaar zijn door 400 schrikkeljaren. Bv. 700, 1000, 1100, 1300, 1500 waren WEL schrikkeljaren.

F.2.4. Volgens Prisma is een **datum** een vermelding van het jaar, de maand en de dag van die maand. De volgorde is niet belangrijk voor zover duidelijk kan vastgesteld worden welke datum echt bedoeld werd. Voor ons is **dag / maand / jaar** de meest logische notatie, voor Engelstaligen eerder maand/dag/jaar.

F.3. De overgang van **winteruur** (wintertijd) **naar zomertijd** (zomertijd) vindt plaats in de nacht van zaterdag op zondag in het **laatste weekend van maart**. Klok één uur vooruit (2u wordt 3u). De overgang van **zomertijd** (zomertijd) **naar winteruur** (wintertijd) vindt plaats in de nacht van zaterdag op zondag in het **laatste weekend van oktober**. Klok één uur achteruit (3u wordt 2u). Bij de overgang naar zomertijd hebben we een dag van 23 uren. Bij de overgang naar de wintertijd hebben we een dag van 25 uren.

F.4. Astronomische en weerkundige seizoenen in het Noordelijk halfrond.

De **weerkundige seizoenen** beginnen op 1 maart (lente) , 1 juni (zomer), 1 september (herfst) en 1 december (winter). Maar deze worden in zoektochtmiddens NIET gebruikt !

De **astronomische seizoenen** worden afgeleid van de stand van de aarde t.o.v. de zon en de precieze datum kan lichtjes verschillen. (tot zelfs iets meer dan 1 dag) In zoektochten neemt men meestal de volgende conventie : lente van 21 maart t.e.m. 20 juni., zomer van 21 juni t.e.m. **22** september, herfst van **23** september t.e.m. 20 december en winter van 21 december t.e.m. 20 maart.

F.5. 7ber = september, 8ber = oktober, 9ber = november, 10ber of xber = december !

F.6. België werd onafhankelijk in 1830. Daarvoor bestaat België als zodanig niet! Laat je dus niet vangen aan een vraag als "In welke Belgische stad werd in 1788 ... geboren?" > Antwoord is altijd: GEEN.

F.7. Wereldoorlog I begon officieel op 28 juli 1914 en eindigde op 11 november 1918. Voor Wereldoorlog II neemt men in de regel 1 september 1939 (of soms 3 september = datum oorlogsverklaring Engeland aan Duitsland) als begin en 2 september 1945 (ondertekening vredesakkoord met Japan) als einddatum.

F.8. Hoewel mensen tot de klasse der zoogdieren behoren, geldt als algemene norm toch dat mensen geen dieren zijn! **Op een vraag hoeveel dieren ergens afgebeeld zijn mogen dus mensen nooit meegeteld worden**. Op een vraag tot welke klasse der gewervelde dieren afgebeelde **wezens** behoren, kan je mensen natuurlijk wel degelijk beschouwen als behorende tot de zoogdieren.

F.9. **Meervoud <> enkelvoud** : Vb. Welke naam komt voor op straatnaamborden bij deze viersprong? Je kan enkel antwoorden met namen die op ten minste twee van de daar aanwezige straatnaamborden voorkomen. Let wel: het is bij dergelijke vragen nooit de bedoeling dat een naam deels op het ene bord en deels op het andere bord voorkomt: Vb. : linker bord 'Tafel' – rechter bord 'manieren' > Men mag NIET stellen dat het woord 'tafelmanieren' hier voorkomt op twee borden.

F.10. **Een opgegeven aantal moet steeds correct zijn. Niet meer, niet minder. (vb. 3 letters ≠ 4 letters)** Deze regel 'niet meer, niet minder' is geldig voor alle aantallen.

Vb. Bevinden er zich hier zes katten? Het antwoord is enkel JA als er precies 6 katten zijn. (7 is te veel)

Vb. Hoeveel maanden van het jaar tellen 30 dagen? De maanden met 31 dagen tellen NIET mee. (wees echter gewaarschuwd: organisatoren verliezen deze afspraak soms uit het oog! Je kan het fout krijgen...)

F.11. Het woord 'een' wordt gebruikt als onbepaald lidwoord. Het woord 'één' (met zgn. uitspraaktekens) wordt gebruikt als telwoord (één = 1).

Daar waar het woordje '**een**' gebruikt wordt als lidwoord (een hond, een kat, een boom, ...) wordt NIET het telwoord bedoeld. Het is dan ook niet van belang of er maar 1 hond zou zijn of meerdere.

Vb. Is hier een kat afgebeeld? Ook als er wel tien katten afgebeeld zijn, blijft het antwoord JA.

Deze regel blijft bij uitbreiding ook geldig als er helemaal geen lidwoord gebruikt werd. De reden daarvoor is dat men in het Nederlands meestal gevoelsmatig toch een lidwoord erbij denkt. In het gezegde "kat en hond" denken we vanzelf "een kat en een hond". Het maakt daarbij niet uit of er sprake zou zijn van één kat en één hond, of meer dan één kat en/of hond.

Vb. Welke dieren zijn langs deze straat afgebeeld: M.A. kat – hond – vogels ... ? Voor de vogels moet je er minstens twee vinden (vogels = meervoud), maar hoeveel katten en/of honden je aantreft is niet van belang: één of meerdere.

Als de samensteller toch effectief het telwoord wenst te gebruiken dan zal hij '**één**' gebruiken.

Vb. Is hier één kat afgebeeld? Het antwoord is enkel JA als er precies één kat (niet meer, niet minder) afgebeeld is.

Een belangrijke opmerking bij deze regel betreft het gebruik van het woordje '**een**' in een zinsverband waarin het wel degelijk WEL een telwoord betreft, en dus geen lidwoord. In dat geval moet het woordje gelezen worden als '1', niet meer, niet minder. Voorbeelden: een van beiden, een van de eerste, een voor een, een en ander, ... Je hoort aan de uitspraak (één ...) meteen dat het inderdaad een telwoord betreft.

F.12. Nog meer vaak gebruikte formuleringen :

F.12.1. '**Op**' of '**aan**' of '**op of aan**' = rechtstreeks eraan vast, of op een voorwerp (vb. een bord), ... dat eraan bevestigd is.

Vb. wanneer op (of aan) een gevel een bord bevestigd is met "40 km" dan mag voor elk van de volgende vragen het getal 40 dat op dat bord voorkomt worden meegeteld:

- Hoeveel maal komt **op** deze gevel het getal 40 voor?
- Hoeveel maal komt **aan** deze gevel het getal 40 voor?
- Hoeveel maal komt **op of aan** deze gevel het getal 40 voor?

Let wel: **nooit** andersom. D.w.z. het is het bord dat bevestigd werd aan de gevel en niet de gevel die bevestigd werd aan het bord. Wanneer dus op of aan de gevel ook nog een huisnummer "40" werd aangebracht dan mag dat logischerwijze ook worden meegeteld bij de vraag 'Hoeveel maal komt **op** (of **aan** of **op of aan**) deze gevel het getal 40 voor?' maar **niet** bij de vraag 'Hoeveel maal komt **op** (of **aan** of **op of aan**) dit bord met "km" het getal 40 voor?' In dat geval mag enkel het getal op het bord zelf worden meegeteld.

Dezelfde redenering geldt ook wanneer het bord met "40 km" zou bevestigd zijn aan een paal. Ook dan is logischerwijze het bord bevestigd aan de paal en niet andersom.

F.12.2. **Tussen** = Het begin- en eindgegeven NIET meegerekend. (tussen 2 en 5 > enkel 3 en 4)

Van – tot = het begin- en eindgegeven WEL meegerekend. (van 2 tot 5 = 2,3,4,5)

Ook bij gebruik van het woord '**verlopen**' wordt bij een vraag "hoeveel jaren zijn er verlopen tussen 1960 en 1970" **het beginjaar (1960) NIET meegeteld**. (zie de duidelijke betekenis in Prisma! In een dergelijke vraag wordt gevraagd naar de VERSTREKEN TIJD , niet naar een eindpunt) Lees in dit verband zeker ook de paragrafen E.8.2 en E.8.3 !

F.12.3. **Woord** = 'het gesprokene, wat gezegd is' maar in zoektochtvragen , als deel van een tekst, meestal: ' kleinste zelfstandig geheel van klanken (of één klank) met een betekenis. ' Een onderdeel van een woord dat zelf geen betekenis heeft is dus zelf GEEN woord. Vb. : 'verlangen' > 'rlangen' is geen woord, maar een woordDEEL. Let wel: ook eigennamen (personen, plaatsen, ...) zijn woorden! (want ze hebben een betekenis) Wat als woord bedoeld is, blijft altijd een woord, ook als er eventueel een spelfout in staat.

Getallen die uitsluitend in cijfers geschreven zijn zoals '105', '2019', enz... zijn vanzelfsprekend GEEN woorden. Hierbij maken we een uitzondering voor mengvormen zoals '50ste'. Dit is immers

niet zomaar een getal maar een deels in cijfers geschreven rangtelWOORD. Bijgevolg beschouwen we dit dus wel degelijk als een woord. Het is immers ook zo bedoeld.

Afkortingen worden uitsluitend als woorden beschouwd als ze effectief één enkel begrip of woord aanduiden. Vb.: abc = alfabet - a.u.b. = alstublieft – aug. = augustus ... zijn woorden. Ook letterwoorden als bijvoorbeeld 'horeca' blijven we beschouwen als op zichzelf staande woorden. De afkorting R.I.P. (requiescat in pace) is dat NIET omdat hierin DRIE woorden zijn afgekort. Het is ook niet de bedoeling dat we hiervoor dan DRIE woorden zouden gaan tellen... 'gsm' is een woord op voorwaarde dat men het apparaat = de mobiele telefoon zelf bedoelt.

In feite hopen we dat de samenstellers verstandig genoeg zijn om steeds DUIDELIJK te maken wat zij wel of niet als een woord beschouwen!!!

F.12.4. **Bord** = niet enkel van hout zoals in oude Prisma's vermeld. (pvc, steen, hout, metaal,...) Maar toch even opletten: een uitstalraam (glas) zien we bijvoorbeeld niet als een bord.

F.12.5. **Hierboven, hieronder, hierbeneden** : hoger of lager dan het genoemde. Bij tekst in je boekje op dezelfde bladzijde!

Hiervoor, hierna, bovenbedoeld, bovengenoemd, bovenstaand, bovenvermeld, onderstaand, voorafgaand, voorgenoemd, voornoemd, vorenstaand : als deze bijwoorden of bijvoeglijke naamwoorden gebruikt worden als plaatsbepaling in je boekje neemt men soms (maar zeker niet altijd!) ook alles in aanmerking dat vroeger of later in je boekje vermeld werd. (en dus niet enkel op dezelfde bladzijde!)

F.12.6. **Heilige** : iemand die heilig verklaard is. God zelf wordt NIET beschouwd als heilig verklaard. Jezus, de Heilige Geest, God De Vader, Christus, ... zijn daarom geen heiligen! (organisatoren maken hier soms uitzonderingen op maar zullen dat in de regel dan duidelijk aangeven.)

F.12.7. **In welke kleur** : bij vragen als "In welke kleur komt hier de naam van een dier voor?" wordt de kleur gevraagd van de naam (tekst) zelf, NIET de kleur van de achtergrond.

F.12.8. **Wier / wiens** : WIER verwijst in het enkelvoud naar een vrouwelijk persoon. In het meervoud verwijst het ook naar mannelijke personen.

Vb. De vrouw wier kinderen ... De mannen wier kinderen ...

WIENS verwijst steeds naar een mannelijk persoon. De man wiens kinderen ...

Samengevat: één man = wiens /// één vrouw, meerdere vrouwen, meerdere mannen = wier.

F.12.9. **Palindroom**: woord dat ook van achteren naar voren gelezen kan worden.

Volgens Prisma moet daarbij de betekenis gelijk blijven! Vb. 'lepel'.

Volgens Van Dale mag de betekenis veranderen! Vb. 'kolk' > 'klok'.

Let er dus op of wel of niet Van Dale gehanteerd wordt!

F.12.10. **Veelvouden**: Een veelvoud van een getal is deelbaar door dat getal. Hoewel zuiver rekenkundig NUL een veelvoud is van alle getallen roepen we de organisatoren toch op om hier **zeer voorzichtig** mee om te springen. Bij een vraag als 'Wat is het getal dat het aantal cijfers aangeeft die hier voorkomen op het bord met "Langemark" ... m.a. tweevoud, drievoud, tienvoud, ...' loop je altijd het risico dat er een bord kan zijn waarop wel "Langemark" voorkomt maar helemaal geen cijfers! Nul cijfers, dat betekent in dit geval dus automatisch ook een tweevoud, drievoud, tienvoud, of om het even welk ander veelvoud.

De veelvouden van 3 > (0)- 3-6-9-12-15-18-21-24-27-.....

De veelvouden van 4 > (0)- 4-8-12-16-20-24-28-32-...

De gemeenschappelijke veelvouden van 3 en 4 > (0) - 12,24,36, ...

Het kleinste gemeen veelvoud van 3 en 4 = 12. Bij een kleinste gemeen veelvoud neemt men '0' in elk geval nooit in aanmerking.

F.12.11. **In twee woorden of toch aan elkaar geschreven?**

'teveel' of 'te veel' : JUIST: 'Wanneer u te veel antwoordt, kan dit extra strafpunten opleveren.' Het woord 'teveel' (aan elkaar geschreven) is een zelfstandig naamwoord.

Het volgende zou dan ook correct geweest zijn: 'Wanneer u een teveel aan antwoorden geeft, dan kan dit extra strafpunten opleveren'.

Andere voorbeelden waarbij vaak een gelijkaardige fout wordt gemaakt, zijn de volgende:

JUIST is: onder meer / zonder meer / zo niet / zo nodig.

'tweemaal' of 'twee maal': JUIST: 'Welke familienaam komt hier tweemaal voor op deze

gevel?' Een telwoord, gevolgd door het woord 'maal' (of 'keer') mag enkel als twee afzonderlijke

woorden worden geschreven wanneer men een vermenigvuldiging wil weergeven in woorden.
Vb. 'twee maal drie is zes'.

'tenslotte' of 'ten slotte': JUIST: 'Vergeet ten slotte niet om ook de schiftingsvragen te beantwoorden!'

'ten slotte' (twee woorden) betekent: 'eindelijk, op het laatst' of anders gezegd: 'tot slot'.

Het woord 'tenslotte' in één woord is een bijwoord en betekent: 'alles in aanmerking genomen, alles welbeschouwd'. vb. 'Een zoektocht is tenslotte eerst en vooral een amusement.'

F.12.12. **Voorwerp in de betekenis van 'ding'.**

Bij vragen als "Welk voorwerp is hier afgebeeld...?" gebruiken we in de regel de prisma-betekenis 'DING' en bij 'DING' lezen we: iets dat geen levend wezen is en dat je kunt waarnemen. Mensen en dieren beschouwen we dus niet als dingen maar let op! Een metalen deureklopper in de vorm van een hand is beslist NIET levend! Dit is dus wel degelijk een voorwerp of ding met de vorm van een lichaamsdeel. Afzonderlijke lichaamsdelen die je niet als levend kunt beschouwen zullen door sommige inrichters daarom wel degelijk meegeteld worden als voorwerpen.

Het bovenstaande is slechts een summier overzicht van in zoektochten **gebruikelijke afspraken**. Niet al deze afspraken liggen effectief vast in een geschreven reglement. Vandaar dat je best altijd het door de samensteller verstrekte specifiek reglement bij de zoektocht raadpleegt. Dat specifiek reglement zal steeds voorrang hebben op algemene afspraken en soms zelfs op het algemene (wel geschreven) reglement.

G. Afspraken over de opbouw van een wegbeschrijving.

Bij de huidige generatie toeristische zoektochten zal de wegbeschrijving in de regel geen valstrikken bevatten maar een absolute wet is dit nog steeds niet. Het blijft daarom aan te bevelen om dit in het reglement bij de zoektocht te vermelden. Blijf als deelnemer toch steeds op je hoede want het blijft altijd mogelijk dat je een bepaalde vraag toch op een verkeerde plaats gaat oplossen. (en dat de organisator die fout door een slimme formulering uitlokt)

G.1. **Genummerde opdrachten.**

G.1.1. De meest gebruikelijke vorm van wegbeschrijving maakt gebruik van genummerde opdrachten die door de deelnemer in volgorde moeten worden uitgevoerd. Elke genummerde opdracht bestaat in de regel uit een volgnummer, een herkenningspunt en een richting die moet worden gevolgd. Daarbij gelden meestal de afkortingen : R = rechts ; L = links ; RD = Rechtdoor. Als extra toelichting wordt vaak ook een straatnaam toegevoegd. Daarmee geeft men de deelnemer de kans om de route terug te vinden als hij of zij toch eens ergens 'het noorden verliest'. (of gewoon een omleiding moet volgen!)

Voorbeelden: 1. Driesprong R. (Dorpsstraat)
2. "JUPILER" RD.
3. Hoofdweg L. (Antwerpse Steenweg)
4. Bij kerk, 2de weg L.

G.2. **Herkenningspunten.**

G.2.1. Er zijn drie soorten herkenningspunten:

- te lezen teksten (vb. "JUPILER" op lichtreclame).
- voorwerpen of afbeeldingen daarvan (vb. Kerk, witte fiets, ...)
- wegsituaties (vb. Driesprong, hoofdweg, ...)

G.2.2. Net als in de vragen geldt ook voor de wegbeschrijving dat alles wat tussen dubbele aanhalingstekens vermeld staat, als leesbare tekst moet teruggevonden worden. Deze teksten moeten

steeds correct geschreven zijn en voldoen aan alle regels die gelden voor te lezen teksten zoals hiervoor vermeld in hoofdstuk C.

G.2.3. Herkenningspunten worden steeds geacht zich binnen redelijke afstand van de mogelijkheid tot wegverandering (liefst niet meer dan 10 meter) te bevinden EN goed zichtbaar te zijn! Vermijd indien mogelijk ook achterwaartse herkenningspunten!

G.3. Een mogelijkheid tot wegverandering.

G.3.1. Genummerde opdrachten mogen maar worden uitgevoerd op een plaats waar men van weg KAN veranderen. Dit noemt men in het jargon van de zoektochten een MTW = Mogelijkheid Tot Wegverandering. Zolang geen wegopdracht kan worden uitgevoerd, moet verder zo veel mogelijk rechtdoor gereden worden.

G.4. Ongeldige wegen.

G.4.1. Sommige wegen zijn ONGELDIG voor wat wegopdrachten betreft. Dit heeft tot gevolg dat bij dergelijke wegen er eigenlijk geen mogelijkheid is om van weg te veranderen aangezien de ongeldige weg toch niet mag bereden worden.

Voorbeelden van ongeldige wegen zijn:

- wegen verboden door het verkeersreglement.
- onverharde wegen (tenzij de inrichter daarop een uitzondering maakt).
- wegen die zichtbaar binnen de 50 meter doodlopen.

G.5. Einde weg ≠ Hoofdweg.

Een wel erg vaak voorkomend foutje in de wegbeschrijving is dat men bij de nadering van een hoofdweg een routepunt "einde weg" aangeeft, terwijl er op deze MTW toch ook een weg rechtdoor loopt. In principe stemt dat dus niet overeen met het volgende:

G5.1. Een 'Einde weg' situatie is een driesprong in de vorm van een letter T waar men slechts kan kiezen voor links of rechts en waarbij dus geen weg rechtdoor is.

G.5.2. Een hoofdweg is een voorrangsweg. (t.o.v. de weg waarlangs we deze MTW naderen)

H. Afspraken over de inhoud van een specifiek reglement.

Bij elke zoektocht hoort in principe een **specifiek reglement** waarmee deelnemers die geen ervaring hebben met de algemene regelgeving toch enig houvast krijgen. In dat eigen reglement verschaft de organisator behalve **een samenvatting van de belangrijkste algemene spelregels** over te lezen teksten of andere herkenningspunten, ook extra belangrijke inlichtingen die NIET vastliggen in de algemene regels:

> **Looptijd** van de zoektocht; **uiterste datum en adres van inzending**; datum en plaats **prijsuitreiking**.

> Welke **afstanden** worden bedoeld met "in de omgeving van", "in de onmiddellijke omgeving van", "bij of nabij", "vlakbij", "ter hoogte van", "hier", ...

> **Hoeveel antwoorden** zijn mogelijk bij vragen zonder mogelijke antwoorden? Elke vraag slechts **één correct antwoord**? Of moeten steeds **ALLE correcte antwoorden** gegeven worden? Moeten bij "Mogelijke Antwoorden" steeds **ALLE correcte antwoorden** gegeven worden (= hetzelfde antwoord eventueel meer dan één keer) of **alleen de onderling VERSCHILLENDE** mogelijke antwoorden? Bij "Kies uit" geldt als algemene norm dat er slechts **één correct antwoord** is.

> Welke 'bijzondere' antwoorden zijn **wel of niet toegelaten**: nul, 0, nooit, niemand, niets, geen, onbepaald, niet te bepalen, onmogelijk, ... TENZIJ ze bij de mogelijke antwoorden vermeld zijn?

> Wordt het **Prisma-woordenboekje** gebruikt? En zo ja, vanaf welke druk? Denk er steeds aan dat bijvoorbeeld een 45ste druk niet meer verkrijgbaar is. Als men dus een daarin vermelde betekenis wil gebruiken moet men nagaan of dit ook in nu nog verkrijgbare uitgaven vermeld is! Geldt ook voor deze zoektocht het principe dat **uitdrukkingen in Prisma** voorrang hebben op de meer algemene 'gewone' betekenis?

> Zijn er eventueel **afwijkingen van de standaardregels** zoals die ofwel algemeen gekend zijn OF zoals ze voorkomen in het standaard zoektochtenreglement? Dan moet dit 'LUID EN DUIDELIJK' in dit specifiek reglement vermeld zijn.

> Waar worden eventuele **wijzigingen** tijdens de looptijd van de zoektocht aangegeven?

> Wat wordt precies bedoeld met sommige veel in vragen gebruikte woorden zoals "naam" (Is dat elke eigenaam? Of alleen een persoonsnaam? Of ook plaatsnamen? ...), "bord" (wellicht niet noodzakelijk van hout?), "muzieknoot" (do, re, mi, fa, sol, la, si, ut ?), enz...

> Gegevens achter glas komen meestal niet in aanmerking. Maar wellicht voorzie je uitzonderingen voor beschermglas (kapelletjes...), gegevens direct aan de binnenzijde van vensters die bestemd zijn om van buitenaf leesbaar te zijn (stickers enz...), gegevens die IN het glas gegraveerd zijn en/of eventuele brandglasramen.

Het specifiek reglement waarvan hiervoor sprake, heeft tot doel de deelnemers **correcte informatie** te verstrekken om tot een zo juist mogelijke oplossing te komen. Dat houdt in dat dit reglement **geen valstrikken** mag bevatten!

Overzicht van de wijzigingen bij deze herziening (2021 naar 2022)

Zie paragraaf A.2.2 : De privacy van de bewoners van eigendommen langs het zoektochtparcours moet steeds gerespecteerd worden. Dus GEEN privé eigendommen betreden en niet zoeken op deurbellen of brievenbussen.

Zie paragraaf A.15 : Gebruik van het Prisma woordenboekje. Welke editie??? Wat zoek je wel op en wat niet? Gaat het alleen om uitdrukkingen? (of gebruik je helemaal geen Prisma meer?)
Moeten alle betekenissen in Prisma zomaar klakkeloos overgenomen worden???

Zie paragraaf E.5.4 :

Kleine verduidelijking: lees je ergens "POEDEL" dan is dat wellicht een vermelding van een HOND, maar je kan daarmee niet beweren dat hier het WOORD "hond" vermeld zou zijn!

Paragraaf E.8 :

Verduidelijking van een tijdsverloop bij een vraagstelling met 'tijdens', 'gedurende', 'verlopen tussen', enz...

Paragraaf F.12.2 :

De melding dat bij gebruik van het woord "verlopen" het beginjaar NIET mag meegeteld worden, is iets duidelijker aangegeven. (het stond ook in de vorige versie maar niet iedereen had dit opgemerkt) En het is ook nog eens vermeld in de paragraaf E.8